

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ»**

СХВАЛЕНО

На засіданні Вченої ради
ВСП «ІНО КНУБА»

Протокол № 38

від «17» січня

2023 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «ІНО КНУБА»

О. ПЕТРОЧЕНКО

17.01.2023р

ПОЛОЖЕННЯ

**про самостійну роботу студентів у відокремленому
структурному підрозділі «Інститут інноваційної освіти
Київського національного університету будівництва і
архітектури»**

I. Загальні положення

1.1. Положення про самостійну роботу студентів у відокремленому структурному підрозділі «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури» (далі – Положення) укладено на підставі законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про організацію освітнього процесу відокремленому структурному підрозділі «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури» (далі – ВСП «ІНО КНУБА»), введеного в дію наказом від 29.10.2018 № 04-04/459.

1.2. Самостійна робота студента (далі СРС) є невід'ємною складовою освітнього процесу у ВСП «ІНО КНУБА», в процесі якої заплановані завдання виконуються студентом під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СРС є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

1.3. СРС спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами під час навчання, їх поглиблення, набуття й удосконалення практичних навичок та умінь відповідно до обраної спеціальності.

1.4. Метою СРС є системне і послідовне засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів самостійності у здобутті і поглибленні знань як риси характеру, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців на світовому ринку праці.

1.5. Основними завданнями СРС є послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні європейських і світових стандартів.

1.6. Навчальний час, відведений для СРС, регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України, навчальним та робочим навчальним планами, графіком навчального процесу і знаходиться в межах від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

1.7. Співвідношення обсягів СРС та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньої програми, а також питомої ваги у навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

1.8. Підвищення ролі самостійної роботи в процесі навчання у ВСП «ІНО КНУБА» вимагає відповідної організації навчального процесу, навчально-методичної документації, розробки нових дидактичних засобів навчання, навчально-методичної літератури, спрямованої на ефективну організацію СРС, нових форм та методів контролю та самоконтролю знань.

1.9. Дане положення визначає вимоги та умови, що необхідні для організації самостійної навчальної та наукової роботи студентів, і спрямоване на вирішення таких завдань:

- визначення принципів та порядку організації СРС;
- створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації СРС;
- уніфікації обліку контролю результатів самостійної роботи.

II. Форми, види і зміст самостійної роботи студентів

2.1. СРС над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватись бібліотечно-інформаційному центрі КНУБА, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), на сайті ВСП «ІНО КНУБА» у відповідному розділі, а також у домашніх умовах.

2.2. Зміст СРС визначається робочою навчальною програмою конкретної дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

2.3. Існують наступні організаційні види самостійної роботи студента:

- робота студента поза аудиторією – виконується самостійно у вільний від занять час;
- аудиторна самостійна робота за індивідуальними завданнями під керівництвом викладача, під час виконання якої студент може отримати методичну допомогу у вигляді консультацій щодо виконання цієї роботи, при цьому консультації носять індивідуальний характер. Вона може включати вивчення окремих розділів навчальної дисципліни, аудиторне проектування, роботу з використанням комп'ютерної техніки тощо і враховувати специфічні вимоги конкретної дисципліни.

2.4. Індивідуальні навчальні завдання з окремих дисциплін представляють собою позааудиторну СРС навчального, навчально-дослідного характеру. Вони мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання видаються студентам у терміни, передбачені робочим планом дисципліни, і виконуються кожним студентом самостійно при консультуванні викладачем. У випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання залучаються декілька студентів, у тому числі інших спеціальностей чи освітньо-професійних програм.

2.5. Індивідуальні навчальні завдання можуть мати наступні види:

- конспект з теми за заданим або власно розробленим студентом планом;
- реферат з теми або вузької проблеми;

- виконання графічних робіт або практичних (ситуативних) задач різного рівня складності з будь-якої теми;
- анотація прочитаної додаткової літератури з дисципліни, бібліографічний опис тощо;
- реферування іноземних текстів за фаховими темами;
- розробка навчальних та діагностичних тестових завдань.

2.6. Зміст СРС з конкретної навчальної дисципліни визначається робочою програмою та методичними рекомендаціями і може складатися з таких видів роботи:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання практичних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з робочою навчальною програмою;
- переклад іноземних текстів встановлених обсягів;
- виконання контрольних, розрахунково-графічних, курсових робіт (проектів) студентами заочної форми навчання;
- підготовка до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до курсових, модульних і комплексних контрольних робіт;
- виконання завдань, передбачених програмою практики;
- робота в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;
- участь у роботі семінарів, конференціях тощо;
- участь у науковій і науково-методичній роботі кафедр;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо;
- підготовка до підсумкової атестації, у тому числі й виконання випускної кваліфікаційної роботи на здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- інші види діяльності, що ініціюються ВСП «ІНО КНУБА», кафедрою чи органами студентського самоврядування.

2.7. СРС, яка не передбачена освітньою програмою, але сприяє більш повному розкриттю і конкретизації її змісту, може здійснюватися з ініціативи студента з метою реалізації його власних навчальних і наукових інтересів.

III. Організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів

3.1 Умови для СРС створюються ВСП «ІНО КНУБА» та її структурними підрозділами, відповідальними за конкретні напрямки навчальної діяльності.

3.2 Для організації СРС необхідні наступні умови:

- готовність студентів до самостійної роботи, мотивація щодо отримання знань та формування компетенцій;
- наявність і доступність необхідної навчально-методичної літератури та довідникового матеріалу;
- наявність відповідної матеріально-технічної бази: навчально-лабораторного обладнання, комп'ютерних класів тощо;
- система регулярного контролю якості виконаної самостійної роботи;
- консультативна допомога викладача.

3.3. Навчальний час, відведений на СРС, регламентується навчальним та робочим навчальним планом і знаходиться в межах 1/3 – 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення окремої навчальної дисципліни при обсязі одного кредиту ЄКТС – 30 годин.

3.4. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги в навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

3.5. Організацію СРС забезпечують науково-педагогічні та педагогічні працівники ВСП «ІНО КНУБА».

3.6. Адміністрація ВСП «ІНО КНУБА»:

- розробляє та вдосконалює Положення про організацію самостійної роботи студентів ВСП «ІНО КНУБА» та іншу нормативну документацію щодо СРС;

- інформує структурні підрозділи про нормативні документи та рекомендації Міністерства освіти і науки України з питань організації СРС; здійснює аналіз та експертизу робочих планів, навчальних та робочих навчальних програм дисциплін, рекомендує їх до затвердження Вченої раді ВСП «ІНО КНУБА»;

- здійснює контроль за виконанням рішень Вченої ради ВСП «ІНО КНУБА» з питань навчально-методичної роботи та організації СРС;

- контролює дотримання графіку навчального процесу.

3.7. Навчальний відділ:

- складає графік навчального процесу, в якому визначається кількість та види контрольних заходів з кожної дисципліни, що вивчається;

- планує обсяг навчальної роботи, зокрема СРС;

- інформує студентів, науково-педагогічних та педагогічних працівників про графік проведення різних видів контролю.

3.7. Кафедри ВСП «ІНО КНУБА» визначають:

- основні напрями, зміст, форми та методи підготовки студентів до самостійної роботи, формують мотивацію щодо отримання знань та формування компетентностей;
- конкретний зміст, обсяг матеріалу для самостійного вивчення з кожної дисципліни у відповідності до навчального плану;
- спосіб викладення навчального матеріалу в методичній літературі (навчальних посібниках, методичних вказівках тощо) в доступній для ефективного засвоєння формі;
- бюджет часу студента, необхідний для засвоєння певного обсягу матеріалу з кожної конкретної дисципліни;
- основні напрями наукової роботи студентів.

3.8. Кафедри ВСП «ІІНО КНУБА» забезпечують та здійснюють:

- контроль за організацією та якістю виконання СРС;
- аналіз ефективності СРС, внесення коректив з метою активізації та удосконалення СРС;
- моніторинг розвитку навичок СРС у студентів та пропонують рекомендації щодо їх удосконалення;
- підготовку до засідань науково-методичної ради та Вченої ради ВСП «ІІНО КНУБА» документів та матеріалів з питань навчально-методичної роботи, зокрема, з питань організації СРС;
- надання рекомендацій відділу технічних засобів навчання в організації СРС;
- надання методичної допомоги науково-педагогічним та педагогічним працівникам у створенні навчально-методичної літератури, зокрема, призначеної для СРС.

3.9. Науково-педагогічні та педагогічні працівники ВСП «ІІНО КНУБА» ознайомлюють студентів:

- з формами та методами організації навчального процесу у ВСП «ІІНО КНУБА»;
- основами організації праці, методикою самостійної роботи, критеріями оцінювання якості самостійної роботи;
- метою, засобами, трудомісткістю, термінами виконання, формами контролю СРС.

3.10. Науково-педагогічні та педагогічні працівники ВСП «ІІНО КНУБА» формують:

- навички роботи з підручниками, першоджерелами та сучасною науковою літературою;
- навички пошуку оптимальних варіантів відповідей, розрахунків, рішень;
- навички науково-дослідної роботи.

3.11. Науково-педагогічні та педагогічні працівники ВСП «ІНО КНУБА» здійснюють:

- групові та індивідуальні консультації;
- систематичний контроль за виконанням студентами завдань, рекомендованих до самостійного опрацювання;
- аналіз та оцінку роботи студента.

IV. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення умов для самостійної роботи студентів

4.1. Матеріально-технічне й інформаційне забезпечення СРС включає:

- Бібліотечно-інформаційний центр КНУБА з читальною залом, укомплектованими відповідно до норм чинного законодавства;
- комп'ютерні класи з можливістю роботи в мережі Internet;
- аудиторії для самопідготовки;
- місця для проходження практики (бази практики) відповідно до укладених договорів;
- навчальну і навчально-методичну літературу, розроблену з урахуванням збільшення частки СРС у загальному обсязі дисципліни та інші матеріали.

4.2. ВСП «ІНО КНУБА» створює студентам всі умови, необхідні для успішної самостійної навчальної роботи, зокрема, забезпечує доступ до навчальної та лабораторної бази, комп'ютерних класів, бібліотечного фонду.

4.3. Відповідальність за створення умов для проведення СРС покладається на керівників структурних підрозділів ВСП «ІНО КНУБА». Облік СРС здійснюють викладачі в журналі обліку успішності.

4.4. Самостійна навчальна і науково-дослідна робота виконується студентами під керівництвом викладача, який, як правило, здійснює аудиторну роботу в академічній групі.

4.5. Самостійна робота студента повинна:

- бути виконаною особисто студентом або групою студентів (у разі комплексного курсового чи дипломного проектування, де кожен самостійно виконує свою частку колективної роботи);
- являти собою закінчену розробку або її етап, де розкриваються й аналізуються окремі аспекти теми;
- містити певні елементи новизни та практичну спрямованість, якщо робота є науково-дослідною.

4.7. Письмова СРС оформлюється відповідно до вимог, розроблених кафедрою, та інших нормативних документів, що стосуються виконання та оформлення навчально-методичних та інших робіт.

4.8. Відповідальність за якість самостійної роботи безпосередньо покладається на студента.

V. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів

5.1 СРС забезпечується навчально-методичними матеріалами, передбаченими для вивчення конкретних навчальних дисциплін.

До навчально-методичного забезпечення відносяться:

- навчальні, робочі початкові програми дисциплін, підручники та навчальні посібники, навчальні матеріали як у друкованому, так і в електронному вигляді;
- методичні рекомендації та посібники з організації СРС;
- завдання для СРС;
- інструкції та методичні вказівки до виконання практичних робіт, семестрових завдань тощо;
- тематика рефератів та доповідей;
- тематика курсових робіт та проектів і методичні рекомендації щодо їх виконання;
- тематика атестаційних робіт та методичні рекомендації щодо їх виконання;
- зразки оформлення індивідуальних завдань, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни;
- запитання до екзаменів та заліків;
- методичні вказівки щодо написання та оформлення звітів про проходження практики.

5.2. Методичне забезпечення СРС передбачає наявність засобів самоконтролю.

5.3. Навчально-методична література розробляється з урахуванням специфіки різних видів самостійної роботи, в ній визначається система оцінювання результатів СРС.

VI. Організація самостійної роботи студентів

6.1. Методика організації СРС залежить від структури, характеру та особливостей дисципліни, що вивчається, обсягу годин, виділених на її вивчення, виду завдань для самостійної роботи, рівня підготовки студентів та умов навчальної діяльності.

6.2. Обсяг часу, який має бути витрачено на СРС, розраховується як різниця між загальною кількістю годин, виділених на вивчення дисципліни та кількістю аудиторних годин, визначених навчальним планом.

6.3 При складанні плану СРС, визначенні її змісту й обсягу, навчальний відділ повинен враховувати збалансованість СРС з іншими видами навчальної роботи, щоб не перевищувати загальне тижневе навантаження студента.

Рекомендовані норми витрат часу з організації самостійної навчальної роботи студента наведені в таблиці:

№ з/п	Вид самостійної роботи	Навантаження, академічних годин
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	0,5 години на 1 годину аудиторних занять
2.	Підготовка до лабораторних занять	
3.	Підготовка до практичних занять	
4.	Підготовка до семінарських занять	1 година на 1 годину аудиторних занять
5.	Підготовка до контрольних робіт (тестування)	9 годин на 1 кредит ЄCTS
6.	Підготовка і написання рефератів	18 годин на реферат
7.	Виконання курсових (творчих) робіт	До 40 годин на 1 курсову роботу
8.	Опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на занятті	3 години на 1 годину лекційного матеріалу

6.4. Визначення змісту СРС, форм та методів її організації покладається на відповідну кафедру.

6.5. Формування змісту самостійної роботи включає:

- визначення та обґрунтування необхідного переліку розділів, тем, питань, завдань, що виносяться на СРС;
- визначення змісту та обсягу теоретичної навчальної інформації та практичних завдань з кожної теми, які виносяться на СРС;
- відбір методів та форм СРС відповідно до сучасних технологій навчання;
- визначення форм та методів контролю за самостійним виконанням студентами завдань;
- розробка критеріїв оцінювання результатів СРС.

6.6. Студенти, що розпочинають вивчення дисципліни, на перших заняттях мають бути поінформовані викладачем про особливості організації самостійної роботи з дисципліни, а саме про перелік і обсяг завдань, терміни їх виконання і особливості оцінювання, графік проведення консультацій, наявність методичних вказівок та індивідуальних завдань до СРС.

6.7. Критерії визначення навчальних матеріалів, які можуть бути запропоновані студентам для самостійного опрацювання:

- взаємозв'язок змісту навчального матеріалу для самостійної роботи з матеріалом, вивченим у процесі аудиторних занять;

- відповідність обсягу та рівня складності запропонованого навчального матеріалу реальним можливостям, рівню підготовленості студентів та часу, відведеному на самостійне вивчення даного матеріалу;

- змістовно-технологічний взаємозв'язок між формами та методами самостійного вивчення студентами навчального матеріалу, самоконтролю знань, з одного боку, та дидактичними вимогами до рівня засвоєння, засобами контролю та оцінювання набутих знань, з іншого.

6.8. На самостійне опрацювання студентів виносяться навчальні матеріали:

- за рівнем складності доступні для самостійного вивчення;
- що розширюють, доповнюють, деталізують знання основ, викладених в базовому курсі;
- аналогічні вивченим, побудовані на принципах, вже розглянутих у попередніх темах;
- описові, фактологічні (наприклад, матеріали з історії науки);
- спрямовані на формування навичок та стійких знань: вправи, задачі, розрахунково-графічні роботи тощо;
- матеріали практичного спрямування, тобто такі, що ілюструють застосування загальних принципів, викладених в базовому курсі, у виробничих умовах.

Винесення тих чи інших тем навчального курсу на самостійне опрацювання студентів залежить від рівня методичного забезпечення дисципліни в цілому та окремих її тем зокрема.

6.9. Планування СРС. Робочі навчальні програми дисциплін, які складаються науково-педагогічними та педагогічними працівниками і затверджуються належним чином, передбачають:

- визначення в кожній темі дисципліни питань, які виносяться на СРС, з посиланням на основну та додаткову літературу;
- перелік рекомендованої навчальної та інструктивно-методичної літератури до практичних та семінарських занять, лабораторних робіт;
- окремий розділ «Самостійна робота», в якому укладач має визначити мету та основні види можливих індивідуальних завдань (курскових проектів та робіт, рефератів, тощо), тематику (перелік тем та завдань) і вимоги до виконання та обсягу роботи із зазначенням кількості годин на СРС;
- критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів.

VII. Керівництво самостійною роботою студентів

7.1. Керівництво СРС відбувається за рахунок загального бюджету часу, запланованого на аудиторну та позааудиторну роботу науково-педагогічного та педагогічного працівника відповідно до «Положення про норми часу для

планування і обліку навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічних працівників відокремленого структурного підрозділу «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури». За рахунок часу, запланованого на аудиторну роботу науково-педагогічних та педагогічних працівників, проводяться:

- перевірка і приймання контрольних та розрахунково-графічних робіт, передбачених робочим навчальним планом, у студентів заочної форми навчання;
- керівництво і оцінювання результатів індивідуальних завдань, передбачених робочим навчальним планом, у студентів денної та заочної форм навчання, зокрема курсових робіт та курсових проектів;
- керівництво практикою студентів;
- керівництво підготовкою атестаційних робіт певного освітнього ступеня;

7.2. Інші види діяльності з організації та керівництва СРС (розробка методичного забезпечення СРС, консультування роботи студентів, тощо) відбуваються за рахунок загального бюджетного часу, запланованого на позааудиторну роботу науково-педагогічного чи педагогічного працівника.

7.3. У навчальній та інструктивно-методичній літературі, яка розробляється науково-педагогічними чи педагогічними працівниками для СРС, містяться методичні рекомендації до вивчення дисципліни, питання до самоконтролю, порядок та приклади розв'язання типових задач тощо.

7.4. Керівництво самостійною роботою студентів відбувається у зручному як для викладача так і для студента форматі, в т.ч. за телефоном та он-лайн.

VIII. Система контролю самостійної роботи студентів

8.1. Основною формою контролю та оцінювання СРС є проведення контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідним структурним підрозділом. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента.

8.2. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на

підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

8.3. Контроль СРС здійснюється в залежності від виду самостійної роботи і передбачає такі форми:

- тестування;
- контрольні питання після кожної лекції;
- співбесіда;
- захист курсових робіт і проектів;
- перевірка виконання індивідуальних завдань під час практики;
- ділові ігри та творчі, науково-практичні конференції;
- колоквіуми;
- завдання, що передбачають нестандартні рішення;
- звіти з виконання лабораторних та інших видів робіт;
- інші форми.

8.4. Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, можуть бути враховані при підрахунку загального підсумкового балу студента з дисципліни.

IX. Критерії оцінки результатів самостійної роботи студентів

9.1. У процесі проведення контрольних заходів науково-педагогічний чи педагогічний працівник оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами.

9.2. Результати СРС оцінюються згідно з чинними шкалами оцінювання – вітчизняною та ЄКТС – викладачем відповідної дисципліни або комісією у разі спірних питань.